

Litosféra v pohybu (není v učebnici)

- Litosféra, tvořená zemskou kůrou a částí svrchního pláště je rozlámaná na části – litosférické desky
- Ty se pohybují po polotekuté části (astenosféra)
- V místech dotyku litosférických desek často dochází k zemětřesení a sopečné činnosti
- V místech střetu lit. desek:
 1. Podsunutí jedné desky pod druhou – zánik zemské kůry (vznik pohoří)
 2. Pohyb desek směrem od sebe – vznik zemské kůry (středoocéánské hřbety)
 3. Pohyb desek vedle sebe – zlomy, zemětřesení, sopky

Zemětřesení

- Zemětřesení – krátkodobé otřesy zemského povrchu
- Bod vzniku (v hloubce) – se nazývá ohnisko zemětřesení (**hypocentrum**)
- Bod nad ohniskem na povrchu – **epicentrum**
- Měří se na Richterově stupnici – od 1 do 12, přístroje na měření se jmenují seismografy
- Zemětřesení na moři může vyvolat ničivé vlny – tsunami

Sopečná činnost

- V místech střetu litosférických desek
- Natavená hornina (magma) se z velkých hloubek dostává na povrch (láva)
- Pojmy - kráter, sopečný komín (sopouch), magma, láva, gejzír, sopečné bomby, magmatický krb
- Nebezpečí sopek – zemětřesení, tekoucí láva, chrlení popílku do ovzduší, sopečné bomby
- Užitek sopek – vytápění skleníků (Island), ohřev H₂O (o5 Island), láva přeměněna v úrodnou půdu

Historické okénko 😊

1. 200 000 000 – **PANGEA** (prakontinent)
2. 180 000 000 – Pangea se rozdělila (rozlámala) na dvě části - **Laurasie** a **Gondwana**
3. 60 000 000 – Laurasie se rozpadá na Severní Ameriku a Eurasii, z Gondwany vznikají Jižní Amerika, Afrika, Austrálie a Antarktida
4. Současnost – stále se pohybujeme (Austrálie se od nás – Zborovic – oddaluje rychlostí několik mm za rok (asi 10 mm)) a kdo by si chtěl počkat asi 50 000 let, tak by viděl roztržení Afriky podél velkého zlomu ve východní části 😊 😊

Pokud jste něčemu nerozuměli (ale to není možné 😊), můžete se podívat na videa: Youtube – Pohyb kontinentů, opět nezkradená věda 7. Jak vzniká zemětřesení (super), Zemětřesení – krátký školní film

Mějte se hezky